

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Omnia Latina Scripta Matthiæ Flacij Illyrici

Flacius, Matthias

Magdeburgæ

VD16 F 1296

1. Christiana admonitio de uitando contagio fermenti Adiaphoristarum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36647

omnibus piarum politiarum gubernationibus imitanda proponerem, quam quorundam carnali sapientia temulentorum hominum impia uacillatione. Qui cum multum Christum osculentur, eumque, Ave Rabi, saluent: Tamen omnibus illis osculis & salutationibus hoc tantum sedulo agunt, ut Christum ita dolo capiant, eumque in manus impiorum Romanorum flagellandum, crucifigendumque tradant, ut ne tamen interea oriatur tumultus in populo.

Dominus Iesus regat & seruet tuam clementiam, me & totam suam miseram

Ecclesiam, Magdeb. 10. ca.

Ien. Aprilis.

CHRISTIANO LECTORI
SERIVM ZELVM PRO
agnita Iesu Christi religione

Matth. Flacius

Illyr.

NIMIS STOICA ET DV-
ra uidetur quibusdam Ienibus
Peripateticis, uel etiam Epicuræis
sententia Spiritus Sancti, qui apud Io-
annem & Paulum iubet eos pro ana-
thematibus, excommunicatisque haberi,
qui

qui uel per obseruationem cæremoniarum, & inanem Philosophiam, uel etiam per alias fucosas species Euangelium Iesu Christi corrumpebant. Quæ ipsa quoq; iudicij peruersitas non aliunde oritur, quam ex illa nostri ueteris Adami cæca, corruptaq; sapientia. Qui admiratione quidē potentia præstantiaq; humanarum rerum aut secundarum causarum stupet: Dei uero seu primæ illius causæ præstantiam, omnipotentiamq;, utpote *ψυχικὸς καὶ οὐ πνευματικὸς*, uel prorsus non capit, uel certe leuissime de ea somniat.

Inde enim fit, ut hominum quidem uel naturæ præstantiam multi, uel eruditionis aliarumq; artiū excellentiam, uel opum potentiam, uel etiam familiaritatis, amicitiaq;, quæ sibi cum eis intercessit, coniunctionem maximi faciant, præstantiam uero, paruitatemue eorundem, quam ex fauore aut odio Dei habent, non magnipendant.

Nec tantum in hoc peccato grauantur, qui Spiritus S. expertes tantum cæca humanæ mentis ratiocinatione ductantur, sed sæpe etiam uiri spiritu Dei illuminati. Nam, ut alios taceamus, sciebat

ebat Saul, diuinitus sibi grauissime mā-
datum, ut regē Amalekitarū iugularet,
mouetur tamen eius uel dignitate uel
uirtute, ut eum incolumem seruet.

Samuel Dei propheta sanctissimus
sciebat Saulem a Deo reiectum esse, ut-
pote qui ipsemet ei eam Dei immotam
sententiam indicauerat, nec tamen tū
animi, tum corporis eius præstantiam
admirari & amare, ægreq; reiectionem
eius ferre desinit. Sic Dauid admiratio-
ne præstantiæ formæ, aliarumq; doti-
um, scelerati Absalonis capitur. Sic Sa-
lomon miratus opes, potentiam, & uir-
tutes impiarum, Deoq; exosarum gen-
tium, cū eis contra mandatū Dei affini-
tates & amicitias iūgit. Sic crebro totus
Dei populus impiarū gētiū potentiā, &
opes miratus, cum eis fœdora societatis
iunxit, ac suam in eos spem collocauit.

Sed redarguit sæpe Deus grauissimis
tum increpationibus, tum etiam pœnis
hunc tristē mentis humanæ errorem &
grande ueteris Adami scelus. Quæ exē-
pla ne singula seorsim prolixè comme-
morem, obiurgatio quidem grauissi-
ma est illa, qua propheta Iehu piū regē
Iosaphat obiurgat, inquit, Cur tu im-
pio fers

pio fers opem, & eos diligis, quos Deus odit: Propterea ira Dei supra te est. Pœna uero tristissima est, qua Salomon affectus est, familiaritate enim, coniunctioneq; impiorū paulatim, ueluti per contagiū ethnicæ impietatis lepra rā sanct⁹, tāq; sapiēs homo tandē horribiliter inficitur, ac p̄ eū haud dubie multi alij uiri uirtute ac sapiētia præstantes, & fortassis tandem in æternum exitium abijcitur.

Hac omnino de causa puto antiquitas etiā ante Christum excommunicationem institutā fuisse, & postea a Christo instauratā, magis quam disciplinæ singulorum gratia, (quanquam simul & disciplinæ seruiuit, dū illos peccantes castigauit, & aliquando ad sanitatem, pœnitentiāq; reuocauit) ut scilicet, sicut Paulus inquit, malū de medio tolleretur, ne ceu fermentum aliam quoq; synceram massam inficeret.

Itaq; cum Ecclesia aliquem excommunicat, hoc uidetur primū & p̄cipue agere, ut moneat omnes, hūc uel illum esse alicui grauissimo sceleri obnoxium, cum eo neminem pium conuersari, aut omnino comedere debere, ne eius scabie, aut malo fermento inficiatur

atur, Deinde, & Satanæ eum affligendū
tradit, ut sic ad pœnitentiam reuocatus
in æternū saluetur. Quam excommu-
nicationis formam Paulus 1. Corinth: 5.
Corinthijs præscribit. De speciebus Ex-
communicationis nolo hic quicquam
prolixius dicere, quas tres opinor nu-
merari posse, Neq; enim hic institui
hanc materiam integre explicare.

Vtinam autem uel in papatu olim
Excōmunicatio maiori iudicio ac gra-
uitate, uel instaurato iam euangelio ali-
quanto uehementius administraretur,
multis certe malis obuiam iretur.

D. M. Lutherus piæ memoriæ Isle-
bium, tanquam hæreticum, subuersum
& prorsus insanabilem hominem, pœ-
nitus deuitare solitus est. Audiui ex du-
obus fide dignissimis uiris, qui ei ser-
moni interfuerunt, uenisse aliquan-
do Philippum, Pomeranum, Crucige-
rum & alios supplicatum Luthero, ut
uelit redire in gratiam cum Islebio, ac
pati, ut eum accedat & alloquatur. Cæ-
terum respondisse Lutherum, uos nes-
citis, quid petatis: Adiunxisseq; & alia
multa, ac tandem conclusisse, cor me-
um erga Islebiū penitus mortuum est,
post

post meam mortem ille adhuc uos pul-
chre concacabit.

Si alij quoq; similiter auersati fuif-
sent Iſlebiū, impios episcopos & eo-
rum fraudes, eosq; cum suis technis pro
excommunicatis habuissent, ut Luthe-
rus fecit, non potuissent ex eorum dia-
bolicis cordibus duæ istæ pestes, Inte-
rim & Adiaphora prorepere, quæ iam
ueluti contagio quodam non tantum
in Marchia, sed & alibi summos uiros,
& porro per eos infinitos alios infici-
unt, & spiritualiter enecant. Ita fuisset
in ipso fonte malum oppressum. Iam
uero Deus bone quantillum fermenti,
quam late, quamq; uehementer nobis
synceram Ecclesiæ massam infecit. Vi-
di profecto & audiui coram ante bien-
nium, eos ridere ac detestari Iſlebiū
cum suis Adiaphoris, tanquam Eccle-
siæ pietatisq; pestem, qui postea Adia-
phoristæ, seu præcipui Adiaphororum
patroni facti sunt.

Vtilissimum igitur fuisset initio, cū
istæ miseriæ oriebantur, graui aliqua au-
thoritate piorum, doctorumq; uirorū
admonitam fuisse Ecclesiam omnesq;
imperitiores, ut sibi ab illo satanico fer-
mento

mēto cauisset eiusq; autores. Id enim, si factū fuisset, profecto non tā late contagiosa ista lepra serpsisset: Quā iā intelligo etiā in extremis mundi partibus sub septētrione grassari. Verū enim uero, q̄a prāteritū iam damnū impedire nō possum⁹, nobis de prāsentib⁹ sequuturisque deinceps malis p̄hibendis cogitādū est.

Cum igitur ego non ulla cupiditate, aut proprio cōsilio (quod Deus nouit) sed diuino quodā fato ad hęc certamina cōtra Adiaphoristas pertractus sim: tū ob piorum periculū, qui subinde plures contagio lepræ Adiaphoristarū inficiuntur, tum etiam ut mandato Christi obedirē, qui iubet nos eos, qui post priuatas, & publicam coram Ecclesia factā admonitionē p̄nitentiam non agūt, pro ethnicis & publicanis habere, uolui monere omnes, ut sibi ab omni familiari conuersatione coniunctioneq; Adiaphoristarū caueāt, eosq; secūdū Christi regulā p̄ ethnicis publicanisq; habeāt.

Monui Adiaphoristas, tum ego tum alij, non tantum priuatim sēpius, sed & coram Ecclesia, ego quidem nuper ædificata mea apologia, & coniunctis, alij itidē suis modis: Indicauī, quoq; ni p̄nitentiam

A

tiam

tiam egerint me offensurū eos pro ethn-
nicis & publicanis habendos esse. Sed
tantum absit, ut meas aliorumq; pluri-
morum piorum & doctorum uirorum
Christianas admonitiones, sacrifq; litem
firmatas, fraternē accipiant, ut insu-
per in suo instituto pergentes nos nul-
lius non sceleris insimulent.

Quare, cum uideam eos in sua im-
pœnitentia manere, & præsentes Adia-
phoricas mutationes contra conscien-
tiam promouere, & papatui sequuturo
fenestras fabricare nō desinere, pronun-
cio impœnitētes Adiaphoristas esse pro
ethnicis & publicanis habendos, id est,
neminem pium debere cum ipsis ullam
familiariorē conuersationem amici-
ciāue habere. Et ei, qui (præsertim nulla
iuris necessitate eis adstrictus) aliter fece-
rit, denuncio læpræ eorum contagium
& ita haud dubie iram diuinam.

Scio exclamabunt multi, qui non
satis Ecclesiæ causa afficiuntur, nec rem
satis recte perpendūt, me nescio qua pri-
uatorum affectuum intemperie agitari,
& parum sanum esse. Verum ego iustis
rationibus & imprimis regula Christi
de admonendo proximo fretus epi-
curea

curæa hominum iudicia non curabo,
Cæterum piij homines non temere
derideant ea, quæ dominus per sua te-
stacea uascula dicit, nec tantum perso-
nas respiciant. Nam profecto Deus per-
sonarum acceptor non est, sed rerum ip-
sarũ ueritatẽ in timore Dei perpendat.

OBIICIET aliquis, me præripere
Ecclesiæ suam functionẽ, quæ de com-
muni sentetia publica auctoritate Adi-
aphoricæ fraudis suasores excommu-
nicare deberet, Ego uero & ex animo
optarim, Ecclesiã posse aliquem com-
munem conuentum celebrare, in quo
de præsentibus certaminibus ac miserijs
ex cõmuni sentetia statueret, publicaq;
auctoritate pronunciaret: Sicut olim
semp, cã maior cõiunctio, maiorq; zelus
fuit, in magnis difficultatibus factũ est.

Nec tamen uel commune Ecclesiæ
officium præripio, uel proprie quemq;
excommunico, aut Sathanæ trado: Sed
partim præcepto Christi de ratione ad-
monendi proximum, partim etiam stu-
dio tuendi ueram religionem, & iuuan-
di pios tantum fraterne moneo meos
in Christo fratres, ut sibi omnes caue-
ant ab Adiaphoristis, ueluti a pessimo
quodam

quodam fermento, uel leprosis homi-
nibus, ne ipsi quoque eorum morbo per
contagium inficiantur.

Hæc certe admonitio etiam singu-
los Christianos decet, Nam præceptum
Christi de fraterna admonitione ad
singulos proprie pertinet, Item singuli
quoque ita iubentur Deum ac proximū
diligere, ut summo studio ea agāt, quæ
ad gloriam Dei & salutem proximi fa-
ciunt, Ad hæc, & si singulos decet erro-
rem oppugnare, oportet certe etiā om-
nia ea commonstrare, quæ ad uitandū
errorē faciūt, Singuli pie possunt ac de-
bent monere suos fratres, hic pix est, ne
cōtrectes eā, alioqui inquit haberis ab ea,
Nihil igitur præter officiū facio, præser-
tim cū nō sim priuat⁹, sed in functione,
ut alibi declarauī, & res ipsa declarat.

Nec tamen nego, imo potius uehe-
menter affirmo, & in ipsa excommuni-
catione non tam quid homines pro-
nuncient, quam quid Deus, respicien-
dum esse, Sæpe enim fit, ut uel cum ho-
mines, ut Psalmus inquit, maledicunt,
Deus benedicat, beatiq; sint pij etiā ob
hoc ipsum, quod ex Synagoga eiekti sint,
omneq; malum uerbum contra eos ob
Christum

Christum dictum sit: Vel etiam cum
homines benedicant impijs, Deus eis
uehementer maledicat.

Quare & in hoc presentis negotio mo-
neo omnes eos, qui uere timent Deum,
quiq; & ueræ pietati, & suæ salutis cõsul-
tũ cupiunt, ut non tã, an Ecclesia Adia-
phoristas excõmunicauerit, uel nõ excõ-
municauerit cõsideret, q̄ diligenter per-
pendat, an a Deo excõmunicati sint.

Quanquam si quis recte rem perpẽ-
det, omnino inueniet, Adiaphoristas
excõmunicatos esse ab Ecclesia. Nam
q̄ omnes pij, & intelligentes presentem
controuersiam, eos oderunt ac dete-
stantur, profecto satis indicat, se cum
alijs Christianis spiritu saltẽ iunctos eos
pro excõmunicatis habere.

Item quod Spiritus Sanctus in pio-
rũ pectoribus, quem ipsi contristarunt,
gemit contra eos apud Deum, & angeli
pusillorũ Christi ab ipsis languefacto-
rũ, & in dubitationem inductorum, &
scandalizatorum coram cœlesti patre
queruntur. Quæ uel excõmunicatio quæ-
dã est, uel quiddã etiã longe peius, Equi-
dẽ malim a tota Ecclesia excõmunica-
tus esse, quam Spiritum Sanctũ in pio-

rum, causamq; intelligentium pectoribus contra me ad Deum gemere.

Excommunicati etiam (quod longe grauisimum est) ideo iam olim a Spiritu S. sunt, q; non obscure characterē bestiae accipiunt, & de uino prostitutionis Meretricis bibūt, ac cū ea, dando ei supra Ecclesiam primaum, eiusq; caeremonias accipiendo, item ei fenestras fabricando in Ecclesiam Christi, spiritualiter scortantur, aliosq; ad eam scortationem, quod constat, pelliciunt.

Ego profecto nō dubito, idq; meis scriptis hactenus euidenter probaui, eis Deum iratum esse: quandoquidem contra propriam conscientiam scientes & uolentes ea suadent Ecclesiae Christi, p; quae pij languescunt, & in dubitationem inducuntur, & Spir. S. in eis contristatur, contra uero impij confirmantur, ut de Christo & Ecclesia triūphent. Item, per quae clare aditus impietati Antichristi in Ecclesiam Christi patet.

Si igitur manifeste cerni potest nō tantum ex uerbo Dei, & eorū peccato, sed etiā ex experimento tristis cuiusdā ipsorum caecitatis & stuporis Adiafortistas, non tantum ab Ecclesia, sed imprimis

primis ab ipso Deo excommunicatos
& nō parū in reprobū sensum traditos;
uideant pijs, ne ipsi aliter iudicēt, seq̄ etiā
tū lepræ Adiaphoristicæ, tū iræ diuinæ
participes faciant: Dū ab eorū familia-
ritate, cōfortioq; nō abhorret, q̄ scientes
cōtra Deū agunt, q̄busq; Deus, tanq̄ im-
pœnitentibus, uere serioq; iratus est.

Moueor etiam, ut omnes admoneā,
ut sibi caueant, ea quoq; cogitatione, q̄
Adiaphoristæ omnes, quos possunt, in
suam sententiam non uerbo Dei, quod
nullum pro se habent, sed meris blandi-
cijs, ueluti Syrenes quædam suauis cantu
in exitiū pertrahunt. Ut nuper admo-
dum quidam eorum præcipuus, cū in-
terrogaretur a duobus pijs pastoribus,
quidnam suaderet sibi faciendum, cum
eis præsentibus mutationes obtrudantur:
Respondit, accipite, quare nō faceretis?
facite in gratiam principis. Cū illi con-
tra dicerent, se id non posse pie facere,
proferrentq; testimonia sacrarū litera-
rum, respondit tandem, si nō uultis ac-
cipere, omittite: Nolo uobiscum dis-
putare. Ita illi semper blandicijs, non
ueris rationibus omnes in suum errorē
pelliciunt. Quare coram Deo, & ho-
minibus

minibus suadeo omnibus pijs, ut quam longissime Syrenarum istarum scopulos circumnauigent.

Quod si quis quærat, qui sint isti Adiahoristæ, & istæ Syrenes, quas uitandas moneā? Respondeo, omnes in uniuersum, qui cū nostrā doctrinā mediocriter cognouerunt, iā mutationes suadent, siue in Adiahora, siue in Interim, nullū excipio, nec doctū, nec indoctū, nec concionatorē nec laicū, nec dominū nec subditū, omnes enim pfecto malo spiritu in hac parte agitatur. Omnes tanq̄ Euangelij Iesu Christi corruptores uitandi ac serio fugiendi sunt.

Extenuet præsentēs mutationes quātū qs uelit, nō est certe dubiū, qn ut ipsi met adiahoristæ de eis sentiūt, lāguefaciāt ubiq; & cōtristēt pios, cōfirmēt uero impios, & deniq; toti Antichristianismo aditū patefaciāt, ea si cui parua peccata uidētur, nā ille paru⁹ Christian⁹ ē.

Grauitē Paulus monet, ut hæreticū hominem post unam & alteram admonitionem deuitemus, nam uere, ut ille inquit, huiusmodi κενοφωνίαι ad maiorem impietatem festinant, & plane sicut cancer latēter serpūt. Equidem uix unquam

unquam opinor ex tam paruis initijs ortum tam late spiritualement istum cancrum serpsisse, quod clare experientia probare possemus.

Principio parua nubecula ex infernali Islebij, & quorundam Achitophelorum Abyssu oriri apparuit. Deinde in caelum, id est, quosdam summos in Ecclesia uiros ascendit. Inde porro, uelut ater nimbus calamitosam grandinem late ac longe per uaria sata, ac cultissima loca disperfit, adeo ut uix iam locum inueniatur, ubi pestis ista non ingens damnum dederit.

Deus bone, quam multos recensere possem, qui primo optime instituti erant, uidebanturque uel centuplicem fructum allaturi, tandem uero non ullis scripturis aut firmis rationibus rectius edocti, sed tantum blanditijs, personarum admiratione, & familiaritate Adiaphoristarum eorumque peste hac infecti sunt, ut non tantum ipsi ea aegrotent letaliter, sed etiam subinde plures inficiant, & cancrum istum, seu lepram quandam latius propagent, multisque etiam ualde synceris affricent. Si quaerem ex ipsis, o ciues ciues, quae uos sententia uertit: quibus fir-

A 5 mis ar-

his argumētis impulsū animū tātopere
immutastis? Non possint mihi rationē
sui iudicij reddere, sunt enim ueluti fas-
cino prorsus dementati & excæcati.

Vehementer Iudæis olim Deus in-
terminatus erat, ne ullā maiorem fami-
liaritatem coniunctionemq; cum ethnī-
cis haberent, cuius rei duæ potissimum
causæ erant, altera, quod, sicut nec ho-
mines libenter ferunt, ut eorum amici
cū summis eorū inimicis amicitias ine-
ant, ita multo minus Deus zelator uult
suos cultores suæ religionis corruptori-
bus amicos esse. Alterā uero causam ip-
se sæpe addit, ne mutuo cōmertio & fa-
miliaritate ad idolatrias p̄y p̄trahātur.

Proinde, cum uideamus uerbo Dei
mādari nobis, ut tales spirituales lepro-
sos uitemus, & etiam experiētiā ipsam
edocere Adiaphoristas tū esse tali malo
infectos, tū & alios inficere, summo stu-
dio omnē eorū coniunctionem arctio-
rēq; familiaritatē deuitare deberemus.
Paulus inquit, se cupere uenire ad Ro-
manos, ut eis donum aliquod commu-
nicet, uerum est & piorum hominum
familiaritatē alijs dona aliquatenus cō-
municare, & subuersorum cancrū pau-

latina

latim in alios serpere, atq; ita fiunt ho-
mines cum sanctis sancti, & cum sub-
uersis peruersi.

Semper cæcitatem, stulticiamq; hu-
manæ rationis accusamus, & deplora-
mus, nec tamen unq̄ satis accusare pos-
sumus. Nemo nostrum est, qui, si uel pa-
ter, uel uxor, uel liberi, uel quisuis alius
intimus pessima aliqua scabie labora-
ret, non uitaret contactū, & ab eo con-
trectādo uehemēter abhorreret. At istā
spiritualē leprā istūq; cancrū tā horribi-
liter, tā late serpētē omniaq; æterno exi-
tio corrodentem nihil cohorrescimus.

Vere inquit Paulus, istas inanitates
uocū ad maiorem impietatem profice-
re. Primæ inanitates uocū fuerunt Adi-
aphora, linea uestis, conformitas, ordo,
&c. Sed obsecro ad quā tandē impieta-
tē pgressa est ista pestis? Usq; ad restitua-
tionē Antichristi in templū Christi, cor-
ruptionē doctrinæ de pœnitentia, arti-
culi iustificationis, & merum Epicureis-
mum. Probant enim Adiaphoristæ ex
sacris literis licere, cū nos maior aliqua
necessitas aut difficultas urget, octo po-
steriora decalogi præcepta transgredi.

Audiui ante biennium magnū uirū,
qui iam

qui iam etiam ista infernali scabie labo-
rat, in publico cœtu differentē de Achi-
tophelibus, his uerbis: Rident nos, in-
quiebat, quod non prorsus Deum con-
tēnere, ut ipsi, possumus, & si quis mul-
tum cū eis uersatur, fit etiam paulatim
epicureus. Cogitabam ego, næ tu mihi
uidere ex propria experientia loqui.

Quare pij homines expurgantur
aliquando tandem, & æquiore lance re-
rum pondera momentaq; examinantes
& mala & bona spiritualia longe carna-
libus præponant. Christus iubet excom-
municare etiam eū, qui separatim pro
se impœnitēter idq; quouis carnali pec-
cato peccat. At Adiaphoristæ non tan-
tum ipsi peccant, sed etiam sunt causa,
ut infiniti alij peccent & spiritualiter cū
Babilonio scorto scortentur, bestiaq;
characterem accipiant. Vere illi faciunt
peccare Israel, ut Ieroboā & alij corrup-
telarum authores fecerunt.

Fatentur ipsimet Adiaphoristæ, ut
admodum saepe ex eorum scriptis pro-
bauit, se languere facere pios, & cōfirmare
impios, seq; Antichristianismo fores
aperire, ut in Ecclesiam Christi reuertan-
tur. Sunt igitur sexcenties maiores pec-
catores,

catores, magisq; excōmunicatione digni, quam aliqui scortatores, adulteri, homicidæ, periuri, &c.

Aperiamus quæso aliquando tandem mētis nostræ spirituales oculos & istos spirituales homicidas & parricidas longe uehemētius detestemur uite, musq; quam illos carnales, Est enim aliquanto maius malū, (ut opinor) Christianorum iudicio, æterna morte mori, quam ista temporali. Trucidant autem Adiaphoristæ nostros in Christo fratres æterna cæde, dum eos suis mutationibus languesciunt & contristant, & in dubitationem inducunt, dumq; fenestras impio papatui fabricant, eumq; restituere adiuuant.

Agnoscamus etiam obsecro, longè maius malum esse contagium spiritualis lepræ, quam carnalis, atq; ideo non ita, tanquam rem leuiculam, paruipendamus. O utinā satis possemus pro dignitate diabolicum istud fascinum, quo Adiaphoristarum omniumq;, qui eis adhærent, oculi fascinantur, agnoscere & perpendere.

Conferamus obsecro præsentem animum & actiones istorum, qui ista
Adia

Adiaphora promouent, cum ea mente,
quam ante annos 5. habuerunt. Confe-
ramus eorum scripta, consilia, & senten-
tias, inueniemus profecto longe alios
esse, quam olim fuerunt. Obstupescemus
certe, si serio perpenderit, quantum
ab illa pristina iudicij animiq; præstan-
tia degenerauerint, optimoq; iure ex-
clamabimus.

Quo uobis mentes, rectæ quæ stare
solebant.

Ante hac, dementi sese flexere ruina.

O utinam nobis oculi aperirentur,
ut istud spirituale malū grassans in Ec-
clesia uere cernere possemus: nā nos ue-
luti horribile quoddam incendiū, par-
uis initijs infernali furiarum face accen-
sū, cerneremus late ac longe uagari, pul-
cherrimaq; uiuorū Dei templorū ædi-
ficia corripere, & uastare. Videremus
etiam iræ diuinæ incēdium eosdem il-
los, qui ab infernali malo sibi non ca-
uent prorsus perdere. Qui enim scientes
pestifero errore infici uolunt, eos Deus
facile in reprobū sensum tradi, atq; ita
in æternum perire patitur.

Huiusmodi igitur cum incendiis iā
in eos grassari, qui in timore Dei agnitæ
ueritati

ueritati constanter adherere non uolunt,
tum ex scriptura, tum etiam experientia
cognoscamus: Moneo & obtestor coram
Deo & hominibus, omnes pios meos in
Christo fratres, qui simul cum Interimistis
& Adiaphoristis istis infernalibus flam-
mis conflagrare non uolunt, quique iram
Dei effugere cupiunt, ut ab Adiaphoristis
eorumque blanditijs quae longissime absint,
eorumque familiaritate & amicitia pro-
fus abstineant.

Quae autem de Adiaphoristis uitandis
eorumque familiaritate fugienda dixi,
ea etiam magis de Interimistis intelli-
gendo uolo: Illi enim manifesti apostatae sunt,
Turcis & alijs Mahometistis nihilo
meliores.

Vt autem clarius ostenderem, quam
tota Adiaphorica fraus sit & pernicio-
sa Ecclesiae, ac uerae pietati, & tamen
nullas prorsus rei ueritate subnixa, sed sit
merum fascinum, atque ideo tum ipsum
malum tum & eius praestigij authores
prorsus fugiendos detestandosque esse,
ad id haec mea scripta omnia simul,
quae antea separatim prodierant.

Quamquam autem sint rudia, tamen
& pio

& pio studio sunt scripta, & talia sunt, quæ cupidis ueritatis infernales istas præstigas ab oculis facile remouere possint. Iis enim, qui ita ueritatem contemnunt, ut aut prorsus nolint rem causamque præsentem cognoscere, ac tantum ideo nostra legunt, ut aliquid inueniant, quod caullentur, neque ego, neque ullus unquam Doctor, ac ne ipse quidem Saluator opitalari potuit.

Dominus Iesus Christus, quem æternus Pater misit, ut opera Satanæ destruat, & impium mundum uincat, conterrat utrumque sub pedibus Ecclesiæ suæ, eiusque infernale istud præsentium errorum fascinium (quod subinde subtilius a magnis artificibus excogitatur) ad gloriam nominis sui & miserorum hominum salutem abstergat,
Amen.

Magdeburgi 10. Cal. April,
Anno 1550.

HO
la

tham
se ill
rores
sti, &
duu
tatis
min
dam
pio
mor
nini